

5. Podsumowanie

Celem procesu harmonizacji podatków w krajach Unii Europejskiej jest doprowadzenie do takiego stanu, aby kwestie podatkowe nie wpływały na przepływ towarów, usług oraz czynników produkcji pomiędzy krajami Wspólnoty. Takie ujednoczenie polega m. in. na wprowadzeniu jednakowych stawek podatkowych i jednolitego sposobu kształtowania podstawy opodatkowania.

Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską przewiduje pewne ograniczenia co do zakresu harmonizacji podatkowej, zgodnie z którymi harmonizacja może dotyczyć tylko podatków obrotowych, akcyzy oraz innych podatków pośrednich. Natomiast podatki bezpośrednie pozostają całkowicie w gestii krajów członkowskich. Jednakże duże różnice pomiędzy krajowymi przepisami spowodowały konieczność podjęcia stosownych działań w celu ograniczenia ujemnych skutków dla procesu integracyjnego, szczególnie w odniesieniu do opodatkowania przedsiębiorstw. Istota tych działań polegała na stworzeniu pewnego minimum zasad, które powinny być przestrzegane przez kraje członkowskie, aby nie następowała nadmierna konkurencja podatkowa i aby nie powstawały zjawiska podważające istotę rynku wewnętrznego w ramach Unii.

Podstawową efektywnych opłat w transporcie jest harmonizacja opodatkowania paliw dla transportu zarobkowego (w szczególności transportu drogowego) oraz ujednoczenie opłat za korzystanie z infrastruktury. Opłaty te mają uwzględniać koszty zewnętrzne, tak aby stosowana była zasada „kto zanieczyszcza, ten płaci”.

Przeprowadzona analiza wykazała, że największy udział w niszczeniu sieci (około 70%) mają pojazdy ciężarowe. Niestety ich udział we wpływach z opłat wynosi tylko około 21%. Ponadto wskaźnik poprawności (stosunek opłat użytkowników dróg do nakładów na drogi) pokazuje, że **samochody osobowe płacą prawie dwa razy więcej, niż wynikałoby to z ich udziału w korzystaniu z infrastruktury drogowej** (wskaźnik poprawności wynosi 1,9), natomiast **samochody ciężarowe nie pokrywają swojego udziału w infrastrukturze** (wskaźnik poprawności wynosi 0,4). Dlatego zmiany w opłatach ponoszonych przez użytkowników dróg powinny iść w kierunku zniwelowania tej różnicy.

Analizując systemy podatkowe w krajach unijnych można stwierdzić, że nadal występuje ich duża różnorodność. Tak w zakresie rodzaju, podstawy jak i wysokości opodatkowania. Unijne akty prawne określają jedynie minimalne stawki VAT, akcyzy, czy opłat za przejazd po autostradach. Natomiast każde z państw członkowskich ustanawia opłaty uzależnione od własnej polityki podatkowej.

Dlatego ujednoczenie przepisów prawa podatkowego zajmie zapewne jeszcze wiele lat i wymagać będzie wielu negocjacji i uzgodnień.